

SAMENWERKINGSVERBAND VO-30-02

VISIEDOCUMENT

INLEIDING

In het kader van Passend Onderwijs krijgen de schoolbesturen van het voortgezet (speciaal) onderwijs de verantwoordelijkheid om voor alle leerlingen die worden aangemeld, dan wel staan ingeschreven bij één van hun scholen, een passend onderwijs(zorg)aanbod te garanderen. Om dit te kunnen realiseren werken scholen/schoolbesturen samen in een regionaal netwerk. Dit netwerk ontstaat uit het bestaande VO-samenwerkingsverband. In 2011 zijn door het ministerie gesprekken met het veld gevoerd over de samenstellen van de verschillende netwerken in Nederland. E.e.a. heeft geresulteerd in een voorgenomen besluit tot de landelijke indeling met de gemeentegrenzen als bepalende factor. Voor de situatie van het samenwerkingsverband in de regio Roosendaal e.o. betekende dit een regio-indeling met de gemeenten Roosendaal, Halderberge en Moerdijk.

De verantwoordelijkheid van het samenwerkingsverband betreft niet het onderwijs, de opvang en begeleiding van leerlingen, die qua onderwijsbelemmering behoren tot cluster1 en 2. Dit betekent dat het in het nieuwe VO-samenwerkingsverband afspraken gemaakt worden met de instellingen voor Cluster 3 en 4-onderwijs over verwijzingen en onderwijsvoorzieningen en ambulante begeleiding (laatst genoemde term zal mogelijk verdwijnen). Tevens behoort het tot de taak van het samenwerkingsverband afspraken te maken met het ROC ten einde een goede overgang van het V(S)O naar het MBO te garanderen.

BETERE SAMENWERKING BINNEN EN BUITEN HET ONDERWIJS

Om ervoor te zorgen dat de leerlingen het best passende onderwijsaanbod krijgen, gaan de scholen voor voortgezet en voortgezet speciaal onderwijs (Cluster 3 en 4) samenwerken in het VO-samenwerkingsverband. In dit regionale verband worden afspraken gemaakt over welke leerlingen geplaatst kunnen worden in het voortgezet speciaal onderwijs, welke begeleiding de reguliere scholen voor voortgezet onderwijs kan worden geboden en over de verdeling van de ondersteuningsmiddelen. Het plan – ondersteuningsplan genoemd- moet aan de medezeggenschapsraad van het samenwerkingsverband – ondersteuningsplanraad genoemd- worden voorgelegd ter instemming. Dit betekent dat ouders en personeel medezeggenschap verkrijgen over de inzet en de verdeling van de geldmiddelen voor extra ondersteuning.

Met betrokken gemeenten Roosendaal, Halderberge en Moerdijk wordt “op overeenstemming gericht overleg” gevoerd in verband met de verantwoordelijkheden, die de gemeenten hebben, dan wel gaan verkrijgen op de domeinen leerlingenvervoer, huisvesting, jeugdzorg en arbeidsmarkt.

VEREENVOUDIGING VAN HET STELSEL VAN DE ONDERWIJSONDERSTEUNING

De beleidsmaatregel Passend Onderwijs maakt een einde aan het huidige zeer complexe en bureaucratische systeem van verwijzing naar en toelating tot het voortgezet speciaal onderwijs (inclusief ambulante begeleiding) en bekostiging van al deze regelingen. Er komt ruimte voor de scholen en het samenwerkingsverband om passend onderwijs vorm te geven; onderwijs dat past binnen de mogelijkheden van de eigen regio. Ouders kunnen hun kind, dat extra ondersteuning nodig heeft, aanmelden bij de VO-school van hun voorkeur. De VO-school past de wettelijke toets tot toelating toe (oa. advies van de basisschool, zie Inrichtingsbesluit WVO, artikel 4.), en besluit daarna tot al of niet plaatsing in het kader van Passend Onderwijs. De school heeft de opdracht te zorgen voor een zo passend mogelijk aanbod. Als de school dit zelf niet kan bieden, wordt na overleg met de ouders naar een passende plaats op een andere reguliere VO-school of school voor voortgezet speciaal onderwijs gezocht. De school regelt de “indicatie” voor extra ondersteuning; ouders en leerling hoeven geen ingewikkelde procedures te doorlopen.

DOCENTEN BETER TOEGERUST

Docenten moeten goed worden voorbereid op Passend Onderwijs. Het bevorderen van de docenten is dan ook een speerpunt van de nieuwe wetgeving Passend Onderwijs. Vanaf 2012 komen er extra middelen voor professionalisering van het VO-personeel. Een essentieel onderdeel van deze professionalisering is de deskundigheidsbevordering op het domein van “omgaan met verschillen” bij de leerlingen in de klas. Scholen/schoolbesturen kunnen zelf bepalen hoe de extra middelen zullen worden ingezet. Op landelijk niveau worden prestatieafspraken gemaakt.

KERN VAN HET NIEUWE BELEID SAMENGEVAT

- Ouders melden hun kind tijdig (schriftelijk) aan bij de school van hun voorkeur. De beslistermijn over toelating wordt gemaximeerd: de school moet binnen 6 tot 10 weken een zo passend mogelijk aanbod op de eigen of een andere reguliere of speciale school regelen. De VO-school heeft na de wettelijke toelatingstoets (!) dus de zorgplicht.
- Minder bureaucratie voor de ouders en hun kind: de school regelt de extra ondersteuning in de klas of plaatsing in het voortgezet speciaal onderwijs. Ouders en leerlingen hoeven dus niet meer zelf ingewikkelde indicatie- en toelatingsprocedures te doorlopen. De landelijke indicatiesystematiek van het REC vervalt.

- Scholen krijgen meer ruimte bij de toekenning van de extra onderwijs -ondersteuning voor de leerlingen, die dat nodig hebben. Dit betekent meer ruimte voor maatwerk, een betere beheersbaarheid en minder bureaucratie.
- Het accent verschuift van het medisch labelen van leerlingen naar wat leerlingen nodig hebben om onderwijs te kunnen volgen. Niet de medische beperking, maar de onderwijsbehoefte van de leerling wordt het uitgangspunt.
- Het extra geld komt meer in de klas terecht, bij de docent. De professionalisering van de docenten richt zich met name op het thema "omgaan met verschillen".
- Ouders en docenten krijgen medezeggenschap over het regionale beleid en de inzet van de extra middelen/ het budget van het VO-samenwerkingsverband.
- Het voortgezet speciaal onderwijs blijft bestaan; macro gezien blijft er financiële ruimte voor circa 70.000 leerlingen (dit is so en vso !).
- Betere samenwerking tussen onderwijs en zorg. Bij passend onderwijs hoort passende zorg. Tussen VO-scholen en gemeenten en jeugdzorg wordt gewerkt aan gecombineerde programma's van onderwijs en jeugdzorg: onderwijs-zorgarrangementen. Deze leveren zeker ook een bijdrage aan preventie.

TAKEN SAMENWERKINGSVERBAND

De bevoegde gezagsorganen in het samenwerkingsverband maken afspraken over de wijze waarop voor alle leerlingen zo goed mogelijk passend onderwijs kan worden gerealiseerd. Deze afspraken moeten worden vastgelegd in het ondersteuningsplan. Dit plan wordt ten minste eens in de vier jaar opgesteld; er bestaat derhalve de mogelijkheid tussentijds wijzigingen en aanpassingen door te voeren. Daarnaast legt het samenwerkingsverband jaarlijks verantwoording af over het gevoerde beleid in een jaarverslag en jaarrekening (conform de Regelgeving Jaarverslaggeving Onderwijs).

De inhoud van het ondersteuningsplan ziet er als volgt uit.

1. De wijze waarop een samenhangend geheel van voorzieningen voor extra ondersteuning binnen en tussen scholen wordt georganiseerd met als doel dat leerlingen een ononderbroken ontwikkelingsproces kunnen doorlopen en leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben een zo passend mogelijke plaats in het VO/VSO-onderwijs krijgen;
2. De afspraken rondom criteria en procedures die de schoolbesturen hebben gemaakt over de verdeling, besteding en toewijzing van de middelen voor extra ondersteuning en de voorzieningen voor extra ondersteuning aan de VO-scholen, inclusief een meerjarenbegroting;
3. De procedure en criteria voor plaatsing van leerlingen op de scholen voor voortgezet speciaal onderwijs;

4. De procedure en het beleid met betrekking tot terugplaatsing of overplaatsing naar het voortgezet onderwijs voor leerlingen van wie de duur van de toelaatbaarheidsverklaring is afgelopen;
5. De beoogde en bereikte kwalitatieve en kwantitatieve resultaten van het onderwijs aan de leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben;
6. De wijze waarop ouders worden geïnformeerd over de voorzieningen voor extra ondersteuning in het samenwerkingsverband;
7. De afspraken die zijn gemaakt over de overdracht van middelen voor zware ondersteuning voor leerlingen die na de jaarlijkse teldatum van 1 oktober instromen in het voortgezet speciaal onderwijs.

HET REFERENTIEKADER PASSEND ONDERWIJS

Het door de VO-raad (in samenwerking met de andere sectororganisaties) opgestelde referentiekader zal een basis zijn voor de verdere uitwerking van de verschillende onderdelen in het ondersteuningsplan van het samenwerkingsverband. De sectororganisaties hebben een visie op passend onderwijs geformuleerd, die gebaseerd is op drie pijlers:

- De kwaliteit van het onderwijs staat voorop
- Er is toegankelijke en specialistische ondersteuning
- Er zijn goede fysieke voorzieningen(o.a. onderwijshuisvesting)

Het referentiekader vormt de uitwerking van de tweede pijler, namelijk toegankelijke en specialistische ondersteuning voor leerlingen die dat nodig hebben. Het kader is een hulpmiddel (een set met werkwijzen, instrumenten, modellen, en afspraken) voor schoolbesturen en samenwerkingsverbanden bij de opdracht om met de beschikbare middelen de zorgplicht in het onderwijs waar te maken. De wet geeft aan waar de besturen voor verantwoordelijk zijn, het referentiekader geeft aan hoe de besturen, scholen en samenwerkingsverbanden daar invulling aan kunnen geven. Onderdelen die in het referentiekader worden uitgewerkt zijn onder meer:

1. Het opstellen van een schoolondersteuningsprofiel.
2. Professionalisering van docenten.
3. Het inrichten van een rechtspersoon van het samenwerkingsverband.
4. Het omzetten van de schoolondersteuningsprofielen in een regionale ondersteuningsstructuur.

5. De toewijzingssystematieken van het samenwerkingsverband zowel op het domein van verwijzing naar het vso, de ondersteuning binnen het regulier voortgezet onderwijs, als het verdelen van de middelen voor extra ondersteuning.
6. De wijze waarop ouders /leerlingen worden geïnformeerd en betrokken.
7. De wijze waarop ouders kunnen worden ondersteund bij de toewijzing van extra ondersteuning (loketfunctie).
8. De overdracht van de leerling van en naar een andere school of sector.
9. De verantwoording over de besteding van de toegekende middelen voor extra ondersteuning en de behaalde resultaten.
10. De samenwerking met de andere (keten)partners, zoals jeugdzorg en de gemeenten.

RICHTINGGEVENDE UITSPRAKEN

Om de verdere uitwerking van de bovengenoemde thema's ter hand te kunnen nemen is het gewenst om bij de start van deze uitwerking vanuit de betrokken schoolbesturen een aantal richtinggevende uitspraken/standpunten te formuleren.

Onderstaand zijn deze in willekeurige volgorde weergegeven. Bij het opstellen van deze set van uitspraken is onder andere gebruik gemaakt van de notitie "Je gaat het pas zien als je het door hebt" van april 2009, ontwikkeld in het kader van de Regionale Alliantie Roosendaal, en publicaties van OC&W en de sectororganisaties in het afgelopen jaar.

- De lerende leerling staat centraal; passend onderwijs richt zich primair niet op structuren, methoden, organisatie etc. maar op de leerling die extra ondersteuning nodig heeft; waarbij geldt dat "maatwerk" het uitgangspunt moet zijn;
- Wil het maatwerk voor de leerling kans van slagen hebben, dan zijn in de onderwijs-leercontext de factoren "docentgedrag", "docentvaardigheid" van cruciale betekenis;
- Als het gaat om de professionalisering en ondersteuning van de docent moeten we denken aan scholing, werken in teamverband, kennisvergroting wat leerlijnen betreft, gevoeligheid voor de signaalfunctie, specifieke deskundigheid, gespecialiseerde kennis en vaardigheden;
- De docent moet in zijn/haar onderwijssituatie samenwerken met anderen; dit vereist docentvaardigheden als "formuleren van eigen hulpvraag", " acceptatie van deskundigheden van anderen"ed.;
- Elke school is verantwoordelijk voor de uitwerking van de door de wet opgelegde "zorgplicht";
- Elke school/schoolbestuur beslist zelf over haar eigen schoolondersteuningsprofiel. Hierbij wordt uitgegaan van de op samenwerkingsverband-niveau vastgesteld standaard van het basisprofiel;

- Er moet volstrekte helderheid zijn over de voorzieningen voor extra ondersteuning in het samenwerkingsverband; bij de inrichting en verdere vormgeving hiervan geldt het principe “geld volgt de leerling”. Onderwijsvoorzieningen (binnen en buiten de school) voor leerlingen met een specifieke ondersteuningsbehoefte worden bekostigd door het VO-Samenwerkingsverband;
- Passend onderwijs is geen inclusief onderwijs, maar wel inclusief denken en handelen;
- De samenwerking tussen de verschillend besturen laat zich kenmerken door de opvatting dat elk schoolbestuur een eigen autonome verantwoordelijkheid heeft voor de kwaliteit van het onderwijs voor de op haar school/scholen geplaatste leerlingen; en dit binnen de gestelde financiële voorwaarden. De gezamenlijke schoolbesturen hebben de verantwoordelijkheid voor de opvang van alle leerlingen in de gemeenten; het SWV-VO heeft derhalve de opdracht in de regio te zorgen voor een dekkend netwerk aan onderwijsvoorzieningen, zodat er geen leerling tussen de wal en het schip verdwijnt;
- Ouders hebben recht op transparantie en duidelijkheid over de specifieke ondersteuningsbehoeften van hun zoon/dochter en de (on)mogelijkheden van de school en scholen in het SWV. Het is gewenst dat er heldere en eenduidige informatie wordt aangeboden; en dit met een hoog “eerlijkheidsgehalte”;
- Het SWV verwacht van de ouders dat ,in geval er sprake is van noodzaak van extra ondersteuning voor hun zoon/dochter, zij informatie geven over de ondersteuningsvraag bij toelating, een constructieve houding aannemen in het zoeken naar een passend onderwijsvoorziening, een bijdrage leveren aan het opstellen van het ontwikkelingsprofiel en regelmatig gesprekken voeren met de school over de voortgang;
- Wat betreft de belangenbehartiging op algemeen regionaal niveau schrijft de wet voor dat er medezeggenschap wordt gerealiseerd middels de zgn. “Ondersteuningsplanraad”(met instemmingsrecht). Het samenwerkingsverband opteert in deze meer voor een constructie met het karakter van een ouderplatform.
- Het SWV moet een privaatrechtelijke rechtspersoon hebben. Bij de keuze tussen stichting dan wel vereniging moet er sprake zijn van een scheiding tussen toezicht en besturen. Het SWV onderzoekt eerst de verschillende mogelijkheden, alvorens een standpunt in te nemen t.a.v. de stichtings- dan wel verenigingsvorm;
- De toewijzing van LWOO en PRO blijft vooralsnog ongewijzigd. Er komt vanuit OCW nader onderzoek en eind 2013 is er meer duidelijkheid over een eventuele nieuwe systematiek, zodat deze in 2016 zou kunnen worden ingevoerd. De middelen worden wel gebudgetteerd. Het SWV oriënteert zich op de vraag hoe het thema “LWOO en PRO” een onderdeel van het SWV-ondersteuningsplan kan worden;
- Ten aanzien van de toewijzing van extra ondersteuning (de zware en de lichte) en het afgeven van de toelaatbaarheidsverklaring met alle procedures hieromtrent en

het toekennen van budgetten wordt door het SWV eerst een notitie ontwikkeld met uitgewerkte voorstellen. Het SWV kiest in ieder geval voor “minimale bureaucratie”. De minister heeft aangekondigd middels een AmvB nadere richtlijnen te geven. Het SWV wacht deze eerst af;

- Het SWV overlegt met de gemeenten Roosendaal, Halderberge en Moerdijk over de inhoud van het SWV-ondersteuningsplan. Dit kan op twee manieren. Bij de eerste variant overlegt het SWV met elke gemeente apart in het kader van de `Lokale educatieve agenda`. Bij de tweede variant wordt gekozen voor één overleg met de drie gemeenten gezamenlijk. Het SWV opteert voor variant 2.
- Bij de vormgeving van de ZAT's wordt doorgeborduurd op de reeds aanwezige en ontwikkelde praktijken bij de verschillende VO-scholen;
- Het SWV ontwikkelt een adequaat monitorsysteem met een gepaste P & C-cyclus. Duidelijke ken- en stuurgetallen zijn onontbeerlijk. Zo spoedig mogelijk wordt hierover een notitie ontwikkeld;
- Het SWV zorgt ervoor dat leerlingen die op 1 augustus 2013 nog een indicatie hebben, een passend plek krijgen in het onderwijs volgens de nieuwe systematiek. Voor leerlingen die zijn ingeschreven op het VSO wordt in een periode van 2 jaren bepaald of ze nog langer zijn aangewezen op het VSO of dat ze terug- of overgeplaatst moeten worden. (NB. De beoordeling van de “zittende vso-leerlingen vindt plaats door het SWV waarin ze wonen !!);
- De middelen voor Ambulante Begeleiding blijven tot in het schooljaar 2013-2014 nog bij het VSO. Het SWV maakt afspraken over de inzet van de AB-middelen met de VSO-scholen. Vanaf 1 augustus 2013 bestaat de mogelijkheid tot opting-out. Dat wil zeggen dat het SWV onder bepaalde voorwaarden de middelen voor AB al kan krijgen. Het VSO moet hiermee instemmen. In 2014-2015 gaan de AB-middelen naar het SWV en wordt gestart met de normatieve bekostiging. Het SWV onderzoekt zo spoedig mogelijkheden de (on)mogelijkheden van de opting-out constructie;
- Het SWV acht in het kader van de doorgaande lijn het noodzakelijk overleg te voeren met het PO en het MBO. Met name afspraken over “overgangsdocumenten” zijn zeer gewenst.
- Bij de inrichting van het nieuwe samenwerkingsverband wordt gekozen voor het uitgangspunt: decentraal (dat betekent op schoolniveau) wat kan en centraal (op SWV-niveau) wat moet. Dit betekent dat er gezocht wordt naar zoveel mogelijk voorzieningen op schoolniveau en zo weinig mogelijk voorzieningen op bovenschools/bovenbestuurlijk (dus SWV-) verband.
- Bovenstaande punt geeft eveneens richting aan de ambtelijke invulling van het SWV. Er zal sprake zijn van veelal coördinatie en administratie; het bestuur zal besluitvormend zijn, met daarnaast een uitvoerend staforgaan.